

סניד לקואליציה

במושב הועד הפועל הציוני, שנים תיים לפני כחודש, נכשלו כידוע, ראש הממשלה כשלון חרוץ. את דעתו על הפרדת התפקידים בין ההסתדרות הציונית (הסוכנות) והמדינה — כלומר: עליה והתישבות למדינה, אוסף כספים ותעמולה להסתדרות הציונית — לא קיבלו חברי הועד הפועל. אף חברי ממשל התנגדו למר בן-גוריון, אבל התקבלה "פשרה": יוקם "מוסד לתיאום" בין הממשלה והנהלת הסוכנות. שיטפל בשם שני המוסדות גם יחד בכל העניינים הנ"ל. ה"פשרה" הזאת לא ניתנה את דעתו של ראש הממשלה, וסיעות האופוזיציה סברו כי "הכריעו" את ראש הממשלה.

ובכן, מיד לאחר גמר מושב הועד הציוני נגש ראש הממשלה להגשים (בלא רצון, בודאי) את ההחלטה. והנה פורסם סוף-סוף הרכבו של המוסד לתיאום. נכנסים בו השרים: בן-גוריון, אליעזר קפלן, גולדה מאירון — מפא"י; משה שפירא — הדתיים — מטעם הממשלה. ומטעם הסוכנות: ברל לוקר, לוי אשכול — מפא"י; רפאל — הדתיים; צבי הרמן — הפרוגריסיבים.

כלומר — שוב הקואליציה הממשלית. מפ"ם והכלליים הרימו קול צעקה. לא לכך נכתו הועד הפועל: "הרי זה למעשה סניף של הממשלה... וככה זה, כשבן-גוריון נכשל..."

נדודי שנה

בקשר לכך, מוסרים, כי בימים הקרובים ימלא ראש הממשלה את "החלל" שהשאיר בממשלה בשביל סיעות האופוזיציה במקרה שיצורפו לקואליציה. את משרדי הבריאות, החקלאות, המסחר והתעשייה וכד', הוא ימנה שרים מתוך חברי הסיעות המשתתפות בממשלה. וכמה מחברי מפא"י, הדתיים, לפרו-גרטיים — שנתם נודדת. ודי לחכימא ברמיזה.

בן-גוריון — הנשיא הבא?

עם כשלון המו"מ עם מפ"ם והיציגים הכלליים רחקו שוב הסיכויים שתהיה לנו, סוף-סוף, חוקה. יכולה מפא"י להסכים על חוקה עם יריבתה, מפ"ם. יכולה היא לבוא לכלל הסכם על החוקה עם אויביה, הציונים הכלליים.

דוד בן-גוריון

עיניו לכסא הנשיאות?

אולם דבר אחד מן הנמנע הוא — לא ייתכן הסכם על החוקה בין מפא"י ושותפתה בקואליציה — החזית הדתית. אולם יודעידבר מתלחשים כי אין זו התקלה היחידה בדרכה הארוכה ורבת היסורים של חוקת ישראל. כפי שמוסר לנו ספרנו בכנסת, סבורים רבים כי יש מכשול חשוב עוד יותר — דעתו הפרטית של מר בן-גוריון על עתיד הנשיאות.

משתתקבל החוקה יהיה צורך להחליט באופן סופי על אופי משרתו של

הנשיא. יכול להיות לנו נשיא כדוגמת נשיא-צרפת, כלומר, נשיא שהוא בעיקרו דקורטיבי ופרפונטיבי, ללא השפעה אמיתית על מהלך העניינים. יתכן גם נשיא מסוג אחר: בנוסח ארצות-הברית, שהוא למעשה ראש הממשלה וראש המדינה כאחד.

אישיות המיוחדת של ה"ר" וייצמן, שהכל רוחשים לו כבוד אישי ואילו השפעתו הפוליטית המעשית ירדה מאד בשנים האחרונות, גרמה לכך שמשרת הנשיא בישראל תהיה דומה למשרת הנשיא בצרפת. ד"ר וייצמן הוא ראש המדינה הסמלי, אך אין הוא ראש הממשלה.

"מדוע מותר לדבר ערבית — שאל — וצרפתית אסורה? היכן כתוב כי זה מותר וזה אסור?" קמה סערה וד"ר באדר מ"חירות" הסתייג גם משפתו וגם מדעותיו של חבר סיעתו.

אגם העיר אחד מחברי הכנסת, הר"גיל בקריאות-ביניים:

"טוב שאוסרים לדבר בשפות זרות. כי לא פעם יש לי הצורך לקרא קריאת ביניים, "איטימית" ב...רוסית..."

"אתה יכול לעשות זאת בערבית. בשפה זו יש שמות נרדפים לאינטימיות רוסית; והקהל יבין לא פחות מאשר רוסית, ובערבית הרי מותר לדבר..."

טיול עתונאי של שרי-החוק

זה היה למחרת הויכוח על הסיפוח הירדני בכנסת.

מפגשים ריקים ביום הים

הקהל התחמק באמצע...

הסופרים הפרלמנטריים גמרו לכתוב את רשימותיהם על נאום שרי-החוק ודברי האופוזיציה. הרשימות החלו ב"מסען השיגרת" — אל שולחן עורך-הלילה, ומשם למכונת הסידור, למגיה, לעימוד.

אלא שבמערכת "גירוסלם פוסט" הופסק לפתע התהליך. קרה משהו — משהו חשוב מאד. שרי-החוק גילה עניין מיוחד בדו"ח של העתון על אותו ויכוח.

למחרת כלל "גירוסלם פוסט", ככל שאר העתונים, את הרשימה על הויכוח. אולם עתונאים מומחים יכלו להבחין בין השורות המודפסות את הקיום ה"טמירים של עפרונו של שרי-החוק. מסתבר שהתחשק לו למר שרת, שה"קאריירה שלו החלה בעריכת התוספת האנגלית של "דבר", להרגיש עצמו שעה קלה כעורך עתון — הוא ערך לא רק את נאומו שלו, אלא גם את נאומיהם של דוברי האופוזיציה.

חבל שמערכת "גירוסלם פוסט" לא יכלה לשים בראש הרשימה את השורה: "מאת משה שרת". זה יכול היה לחולל מהפכה בתפוצת הגליון...

עשרות נואמים נאמו עשרות שעות במשך הרבה ישיבות שהיו פוזרות על כעשרה שבועות, לפני הפגרא הקטינה ואחריה. בינתיים פגה ההתענינות בהצבעה שתתקיים... בעוד שבועיים (אם לא תידחה).

בין צרפתית לרוסית

נסתיים סוף-סוף "הויכוח החפשי ביותר", בו כל נואם רשאי היה, ללא התחשבות במפתח מפלגתי, להרשם לרשות הדיבור ולדבר ללא הגבלת הזמן — הויכוח על השאלה: היש או אין צורך בחוקת-יסוד למדינת ישראל?

עשרות נואמים נאמו עשרות שעות במשך הרבה ישיבות שהיו פוזרות על כעשרה שבועות, לפני הפגרא הקטינה ואחריה. בינתיים פגה ההתענינות בהצבעה שתתקיים... בעוד שבועיים (אם לא תידחה).

השבוע התחיל ויכוח ארוך אחר — של 40:30 שעה — על התקציב השנתי. הפעם יהיה קיצוב בדיבורים, וכל נואם יצטרך להתחשב גם בפטישו של הו"ר, ששבת בזמן הויכוח על החוקה, וגם במצליח המפלגתי.

"האנפן טריבל" של "חירות" — ערי ז'אבוטינסקי — הכניס בעיה חדשה למדינת-ישראל: מה היא השפה המוכרת בכנסת? הוא דבר צרפתית.

בקיבוץ גליליים שבתו מרוקאים, בגלל שלא רצו להשאר בקיבוץ... בפתיחת-הקוה עצרו פועלים ותיקים את העולים התימנים ממחנה ראש-העין, לבל יצאו לעבודה ולבל יורידו את שכר העבודה...

ברעננה פרצו מהומות בין סקינאים מפא"י — לפי נוסח "על המשמר" — לבין "בריונים מפא"י" (לפי נוסח "הדור") בשל פיטוריו של מזכיר מפ"מי ע"י מזכיר מפא"י...

רופאי המדינה מאיימים בשביתה, משום שועדת שרים רוצה להכיר ב"הסתדרות הרפואית" ככאירגון מקצועי. ההסתדרות הכללית קראה לחבריה ל"המשיך בעבודה..."

חמור כשר למהדרין

אגף הפיקוח של משרד האספקה והקיצוב פעיל מאד בזמן האחרון. נער"כים מארבים למבריחים בכל דרכי הארץ, והקציר אינו קטן. בשבוע שעבר נתפסו מכוניות מלאות בשר וביצים, תרנגולות וכבשים, מלט וברזל.

הבשר השחוט היה מכל המינים: בשר כבש ועגל, תרנגול הודו וגמל, שור וחמור.

אחד המפקחים מספר קרויונים על דבריה-התנצלות של מבריחי-הבשר למיניהם:

"העגל היה חולה... היה הכרח ל"שחוט... התרנגולים הפסיקו להטיל ביצים..."

עולה חדש שנתפס כשהוביל שני שקים מלאים בשר חמור טען כי לא יודע שאסור במדינת-ישראל למכור בשר חמור. הוא עולה חדש ואינו יודע את חוקי הארץ.

אחד המבריחים, שנתפס כשברשותו רק כ־20 ק"ג בשר-גמל, ענה לשאלת המפקחים, היכן שאר הבשר, כי הרי גמל משקלו עשרות קילוגרמים: "זה נמכר עוד לפני שבוע כבשר-כשר..."

יום הים

בלי קהל ובלי ים

אניות — אניות ממש, הצפות על פני ים התבלת, של הצי הצעיר שלנו — העורכות תמרונים בחופה של תל-אביב, נתנו אטמוספירה חיה ואותנטית ליום הים הקודם, בשנת 1949. במת האורחים הגדולה, מול הבנין שהכיל אז את הכנסת, היתה מלאה דמויות ידועות — חברי הקורפוס הדיפלומאטי, צירי הכנסת, וקציני הצבא, הצי וחיל האוויר.

"יום הים" השתא היה משהו שונה בהחלט.

מכיון שלא היו אניות במקום, עשה מזג האוויר ככל אשר השיגה ידו בכדי ליצור אטמוספירה. הוא פתח את הברז למקלחות קלות, והפיה רוח כזאת שה"דגלים והדגלונים אשר באיצטד רשרשו והתנפחו כמפרשי אניות בימים הטובים הם, לתומו עשה מזג האוויר במי"ט כוחו לספק שמים אפורים ורוחות זועפות, אבל בינתיים דומה שמנע אנשים רבים מבוא לראות בתהלוכה. ואם באמת עשה זאת, הרי שעשה להם טובה רבה.

במת-האורחים שבקצה רחוב ז'אבוטינסקי היתה כמעט ריקה כשתריסר נושאי הדגלים של זבולון הוליכו מאחריהם שורות דקות של נוער לתוך מגרש התהלוכה. המדים הלבנים הוסיפו קצת אור לראווה משעממת. האנשים החשובים שנוכחו במאורע של השנה שעברה כנראה שידעו מראש מה יקרה — כי העדרם בלט מאד. כה בלט העדרם עד כי אחד הצלמים, שבכל זאת החליט לצלם משהו, צילם את העתונאים...

(המשך בעמוד 15)